

Prof. zw. dr hab. Jan Malicki – biogram

Jan Malicki (ur. 24 stycznia 1948 r. w Katowicach). Historyk literatury, bibliotekarz, profesor nauk humanistycznych, w latach 1991-2018 dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach. W 1972 roku ukończył polonistykę na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i podjął pracę w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Doktorat w 1976 r. na podstawie rozprawy *Twórczość Wacława Potockiego wobec polskiej tradycji literackiej* pisanej pod opieką prof. Jana Zaremby. Rozprawa wydana następnie w 1980 r. jako *Słowa i rzeczy. Twórczość Wacława Potockiego wobec polskiej tradycji literackiej*. Habilitacja w 1981 r. na podstawie rozprawy *Mity narodowe. Lechiada* (wydanie: Wrocław 1982). Od 1983 r. docent, od 1991 r. profesor nadzwyczajny, od 2002 r. profesor zwyczajny. Funkcje pełnione na Uniwersytecie Śląskim: zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Literaturze (1974-1980), prodziekan Wydziału Filologicznego (1987-1990), kierownik Zakładu Historii Literatury Średniowiecza i Renesansu (1991-2018). Jego dorobek naukowy, prócz wymienionych już pozycji obejmuje książki, m.in. *Legat wieku rycerskiego. Studia staropolskie* (1 wyd. – 1989, 2 wyd. – 2006), *Pamięć i trwanie. Obrzeża staropolskiej kultury* (1995), *Laury, togi i pastorały. Szkice o kulturze renesansowego Śląska* (1983), *Początki sporów o polskość i niemieckość Śląska* (1987), *Józefa Lompy żywot niepokorny* (1 wyd. – 1990, 2 wyd. – 1997), *Pisał się z Potoka. Studium o Wacławie Potockim w trzechsetną rocznicę śmierci* (1996), *Poezja wigilijnej nocy* (1998), *Panno, ale nie Ty. Rozważania różne o Apollinie i muzach* (1998), *Mitologia narodowa* (1999), *Bogurodzica* (1999), *Jeszcze nowsze podróże Guliwera: asocjacje kulturowe* (2016); prace redakcyjne – m.in. serie wydawnicze (samodzielnie lub współautorskie): „Staropolskie teksty i konteksty”, „Śląskie Miscellanea”, „Folia Scientia Bibliothecae Silesianae”, „Biblioteka Piśmiennictwa Śląskiego”, „Epizody”, „Śląscy uczeni. O tych, co odeszli”, „In gremio. Od dawności do współczesności” oraz kilkaset rozpraw i artykułów naukowych. Z jego inicjatywy i dzięki jego badaniom (lub we współpracy z innymi badaczami) zostały wydane dzieła śląskich pisarzy i działaczy, m.in. Konstantego Damrota, Karola Miarki, Józefa Lompy, a także rozprawy takich uczonych, jak m.in. Juliusz Zborowski, Stanisław Smolka, Teodor Zawacki. Działalność edytorska Profesora obejmuje również zabytki literatury dawnej: *Oratio Dominica*, *Legenda o Świętej Jadwidze* oraz *Postny obiad albo Zabaweczka* Hiacynta Przetockiego.

Profesor Jan Malicki wypromował 25 doktorów z Polski i Czech, był recenzentem doktoratu honoris causa dla Tadeusza Różewicza i inicjatorem przyznania tegoż tytułu przez Uniwersytet Śląski Eugéne’owi Ionesco. Współpracował z uniwersytetami w Ostrawie i Szczecinie i z Akademią Muzyczną w Katowicach. Wykładał między innymi w Pradze, Brnie, Ostrawie, Karwinie, Rzymie, Cambridge (Harvard University), Skopje, Neapolu, Herne, Granadzie, Sankt Petersburgu i Wilnie.

Za działalność naukową i dydaktyczną 4-krotnie otrzymywał nagrody Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Kultury i Sztuki (1998) oraz 10-krotnie JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego. Jest laureatem nagrody Lux ex Silesia przyznanej przez Arcybiskupa Metropolite Katowickiego Damiana Zimonia (2011), Śląskiego Szmaragdu przyznanego przez Biskupa Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego

Tadeusza Szurmana (2009), Lauru Górnośląskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1999), Złotego Lauru Umiejętności i Kompetencji (1999), Nagrody im. Z. Glogera, W. Korfantego, K. Miarki, J. Ligonii.

Profesor Malicki jest redaktorem naczelnym „Guliwera. Kwartalnika o książce dla dziecka”, „Książnicy Śląskiej” oraz „Zarania Śląskiego. Seria nowa”. Pełnił funkcję przewodniczącego, później wiceprzewodniczącego oraz członka Krajowej Rady Bibliotecznej przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz członka Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, wiceprzewodniczącego, później członka Rady Naukowej Biblioteki Narodowej, wiceprzewodniczącego Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, przewodniczącego Rady Programowej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu, przewodniczącego Rady Programowej Regionalnego Ośrodka Kultury w Katowicach, przewodniczącego, później członka Kapituły Nagrody Feniks 2006 – Stowarzyszenia Wydawców Książki Katolickiej, przewodniczącego Rady Naukowej czasopisma „Bibliotheca Nostra”, przewodniczącego Rady Naukowej „Zarania Śląskiego. Seria druga”, przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Kongresu Języka Polskiego, przewodniczącego Sekcji Piśmiennictwa Śląskiego Oddziału PAN w Katowicach. Zasiadał lub zasiada w: Radzie Naukowej Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie, Regionalnej Konferencji Rektorów Szkół Akademickich, Radzie Naukowo-Programowej Międzynarodowego Centrum Studiów Śląskich przy Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich, Zespole Sterującym ds. Zakupu Nowości Wydawniczych do Bibliotek, Radzie Programowej Muzeum Prasy Śląskiej w Pszczynie, Radzie Programowej Filharmonii Śląskiej, Komisji Historii Śląska PAU, Śląskiej Radzie Przyjaciół Harcerstwa, Sekretariacie Nagrody im. Karola Miarki, kapitułach nagród: im. Wojciecha Korfantego, im. Juliusza Ligonii, im. Emila Szramka.

Jako dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach Jan Malicki doprowadził do wybudowania i otwarcia 24 X 1998 roku nowego gmachu, jednego z najnowocześniejszych w Europie, jak oceniali go specjaliści z całego świata. Obecnie księgozbiór biblioteki liczy prawie 2,3 mln woluminów. Oprócz funkcji prymarnych, takich jak: gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów, Biblioteka Śląska prowadzi też działalność konserwatorską. W utworzonej w 1995 roku z inicjatywy Jana Malickiego Pracowni Konserwacji Książki przeprowadzono m.in. konserwację Biblioteki Jasnogórskiej oraz krakowskiej Biblioteki OO. Paulinów na Skałce, a także kolekcję Archiwum Powstań Śląskich w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Yorku. Z inicjatywy Jana Malickiego ustanowiono także wiele nagród, którymi honorowane są osoby zasłużone dla świata kultury i nauki – m.in. *Amicus Librorum*, „Śląski Wawrzyn Literacki”, „Nagroda Śląskiego Środowiska Bibliotekarskiego im. Józefa Lompy”. Istotne miejsce w działalności Biblioteki zajmują też: Międzynarodowy Przegląd Ekslibrisu oraz Śląska Fotografia Prasowa, szczególnie zaś Ogólnopolski Festiwal Ekspresji Dziecięcej i Młodzieżowej (wspólne przedsięwzięcie Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego, Akademii Sztuk Pięknych oraz Biblioteki Śląskiej) uhonorowany w 2011 roku w Krakowie Nagrodą im. Marii Weryho-Radziwiłłowicz. Znakiem rozpoznawalnym Biblioteki Śląskiej jest też Śląska Biblioteka Cyfrowa – prócz Biblioteki Śląskiej i Uniwersytetu Śląskiego w

przedsięwzięciu uczestniczą też biblioteki miejskie, gminne, stowarzyszenia społeczne i grupa wolontariuszy. A wreszcie, z inicjatywy Profesora Jana Malickiego została utworzona Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych, włączona jego staraniem do Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

Szczególne miejsce w działalności Jana Malickiego zajmują cokwartalne – od 1998 roku – spotkania w promnickiej (nieopodal Pszczyny) Akademii Wina, której jako rektor od powstania przewodniczy.

Jan Malicki jest Honorowym Członkiem Business Centre Club, Towarzystwa Miłośników Książki i Grafiki, Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (Oddział Śląski). Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Zasłużony Działacz Kultury, Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2005), Odznaką Honorową Zasłużony dla Kultury Polskiej, Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2009), Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego. W roku 1998 otrzymał Nagrodę im. Karola Miarki, a w roku 2002 Nagrodę im. Wojciecha Korfanteo przyznaną przez Związek Górnośląski.